

Självständigt arbete i krigsvetenskap (15 hp)

Författare Niklas Bakkelunn	Program/Kurs OP 09-12/SA VT 2012
Handledare Pia Molander	Antal ord 8529

Blixtkrig –

fortfarande tillämbart efter andra världskriget?

Sammanfattning:

I arbetet analyseras Tysklands blixtkrig under andra världskriget för att ta fram fyra jämförelsedimensioner som kan sägas är det som karaktäriserar blixtkrig. Dessa jämförelsedimensioner används sedan i fallstudier för att lyfta fram förfarande för blixtkrig. Jag gör två fallstudier i mitt arbete på Israels och USA:s krigföring i Sexdagarskriget 1967 och Irakkriget 2003.

I andra världskriget uppnådde tyskarna stora framgångar i början av kriget tack vare att de använde sig av blixtkrig. Efter andra världskriget kan man fundera kring om blixtkrig fortfarande är genomförbart och vilka förutsättningar som krävs för detta. Syftet med mitt arbete är därför att granska de viktigaste förutsättningarna för blixtkrig efter andra världskriget.

Metoden jag har använt mig av i mitt arbete är kvalitativ textanalys, med utgångspunkt i tidigare forskning kring blixtkriget. I analysdelen gör jag en jämförandeanalys på mina två fallstudier.

Nyckelord: Blixtkrig, Tyskland, USA, Israel

**Blitzkrieg –
still applicable after the second world war?**

Abstract:

This work analyzed the German blitzkrieg in World War II to produce four comparison dimensions that can be said is the essence of blitzkrieg. These comparative dimensions are then used in case studies to highlight the process of blitzkrieg. I make two case studies in my work in Israel and the U.S. war in the Six Day War of 1967 and the Iraq war 2003.

In World War II the Germans achieved great success in the beginning of the war because they used the blitzkrieg. After World War II, one can wonder whether blitzkrieg is still feasible and the necessary conditions for this. The purpose of my study is to examine the key components of blitzkrieg after World War II.

The method I am using in my work is qualitative text analysis, based on previous research on lightning war. In the analysis section, I make a comparative analysis of my two case studies.

Keywords: Blitzkrieg, Germany, USA, Israel

Innehållsförteckning

1 Inledning

1.1 Bakgrund	4
1.2 Problemformulering.....	6
1.3 Syfte och frågeställningar.....	6
1.4 Avgränsningar.....	6
1.5 Tidigare forskning.....	7
1.6 Förklaring av begrepp.....	7
1.7 Disposition.....	8

2 Metod och material.....

2.1 Forskningsdesign.....	9
2.2 Källor/källkritik.....	11

3 Teori.....

3.1 Vad är blixkrieg?	11
3.2 Fälttåget mot Polen.....	12
3.3 Fälttåget mot Väst.....	15
3.4 Fyra jämförelsedimensioner.....	18
3.4.1 Uppdragstaktik.....	18
3.4.2 Överraskning.....	18
3.4.3 Kombination av olika vapenslag, markstridskrafter och luftstridskrafter.....	19
3.4.4 Rörlighet.....	19

4 Fallstudier - Sexdagarskriget 1967 och Irakkriget 2003.....

4.1 Sexdagarskriget 1967.....	19
4.2 Irakkriget 2003.....	21

5. Jämförandeanalys.....

5.1 Likheter och skillnader mellan länderna.....	24
5.2 Likheter och skillnader i konflikterna.....	25
5.3 Likheter och skillnader i nyttjandet av blixkrieg.....	26

6 Diskussion och slutsatser.....

7 Käll- och litteraturförteckning.....

7.1 Litteratur.....	31
7.2 Internet.....	32

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Efter första världskriget är Tysklands försvarsförmåga väldigt begränsad. Detta tack vare Versailles-fördraget, som innebär att Tyskland inte får ha en armé på mer än 100 000 man, förbud mot att inneha stridsvagnar, stridsflyg och tungt artilleri.¹ Tyskarna är också förbjudna att genomföra vapen- och doktrinutveckling, men genom att sluta ett fördrag med Sovjetunionen - som även innebär ett hemligt militärt samarbete kan Tyskland testa sina vapensystem.²

Tyskland med en större befolkning och starkare industri än sina grannländer anser sig sitta i kläm mellan flera starka makter i Europa. Om dessa skulle sluta sig samman mot Tyskland skulle det bli svårt för tyskarna att vinna. Med brist på egna naturtillgångar, inser tyskarna att ett nytt utdraget krig inte skulle vara genomförbart. Vikten av att slå motståndaren fort och vinna kriget snabbt är i allra högsta grad aktuellt för tyskarna.

Under mellankrigstiden, mellan första och andra världskriget, studerar tyskarna det som sker utomlands på den militära arenan. De tar till sig sådant som de bedömer vara användbart. Det finns olika åsikter om var blixtkriget har sina rötter, men utvecklingen av blixtkriget och dess beståndsdelar synes dock vara en inhemsk idé.³ Tyskland, till skillnad från andra nationer i Europa som deltog i första världskriget, arbetar på att ta fram nya sätt för att föra krig i syfte att undvika skyttegravskrig som pågår under lång tid. Tyskarnas fokus ligger på de operationer som genomfördes under första världskriget som inte kännetecknas av skyttegravskrigets karaktär, det vill säga en form av ställningskrig där kriget blir relativt stillastående.

1 Zetterling (2003) sid 11.

2 Zetterling (2003), sid 12.

3 Zetterling (2003) sid 72.

Under första världskriget börjar användandet av stridsvagnar. Stridsvagnar var ett nytt vapensystem som man inte var bekant med. Man hade inte använt stridsvagnar i krig tidigare och hade därför inte tagit fram någon doktrin för hur man skulle nyttja detta nya vapensystem. ”Emellertid var den tidens stridsvagnar mycket bristfälliga, med låg hastighet, kort aktionsradie och usel tillförlitlighet. Deras huvudsakliga värde var psykologiskt.

Erfarenheter från detta krig beträffande stridsvagnar var därför av begränsat värde eller helt enkelt nedslående.”⁴ Tyskarna lade därför stort fokus på att utveckla sin förmåga att använda pansar. Flera skrifter publicerades på 1920 och 1930-talet. Den kanske mest kända är Heinz Guderians verk *Achtung Panzer*.

När andra världskriget bröt ut skilde sig de tyska pansardivisionerna från andra länders pansarförband. De skillnader som var utmärkande var struktur, materiel och sättet att leda och föra striden.⁵

Flyget spelade en viktig roll under första världskriget och kom att spela en ännu större roll under andra världskriget. Under början av andra världskriget hade det tyska flygvapnet, Luftwaffe, luftherravälde under både fälttåget mot Polen och fälttåget mot väst (Frankrike, Belgien och Nederländerna). Detta resulterade i att de tyska pansardivisionerna kunde avancera utan att behöva oroa sig för angrepp från luften eller från flanken.

Vidare såg tyskarna hur viktigt det var med samverkan mellan de olika truppslagen och vapengrenarna. Tyskarna var skickliga på att integrera de nya vapensystemen med de gamla och tog på så sätt fram ett anpassningsbart koncept med en väldig slagkraft.

Tyskland nådde stora framgångar i Europa i början av andra världskriget genom att använda sig av så kallat blixtkrig. De vann mot flera motståndare som tillsammans var överlägsna rent numerärt och materiellt.

4 Zetterling (2003) sid 73.

5 Zetterling (2003) sid 77.

1.2 Problemformulering

Den militärteknologiska utvecklingen efter andra världskriget har varit betydande.

Har förutsättningarna för framgångsrikt blixtkrig enligt Nazitysklands modell förändrats?

Finns det några skillnader mellan små och stora nationers förutsättningar för framgångsrikt blixtkrig?

1.3 Syfte och Frågeställningar

I andra världskriget uppnådde tyskarna stora framgångar i början av kriget tack vare att de använde sig av blixtkrig. Efter andra världskriget kan man fundera kring om blixtkrig fortfarande är genomförbart och vilka förutsättningar som krävs för detta. Syftet med mitt arbete är att granska de viktigaste förutsättningarna för blixtkrig efter andra världskriget.

För att uppnå syftet med mitt arbete kommer följande två frågor att besvaras:

1. Vilka förutsättningar verkar ha varit viktiga för blixtkrig efter andra världskriget?
2. Vilka skillnader finns mellan stora och små länders utövande av blixtkrig?

1.4 Avgränsningar

Med hänsyn till att mitt arbete kan komma att bli för omfattande har jag valt att avgränsa mig till att fokusera på två krig, som utkämpades under 1960-talet och 2000-talet. Avgränsningen kommer att innebära att jag fokuserar på Israel och USA och deras krigföring under Sexdagarskriget 1967 och Irak 2003. När det gäller sexdagarskriget beskriver författaren hela kriget. I Irakkriget däremot har jag valt att avgränsa mig till att enbart fokusera på när amerikanerna gick in i landet och stred mot det Irak som styrdes av Saddams regim, alltså Iraks militär. Jag har medvetet valt att inte skriva om efterspelet. Med efterspelet syftar jag på de stridigheter som ägde rum efter att Saddams regim föll och amerikanerna stred mot mindre irreguljära enheter inne i städerna. Anledningen till att jag har valt att fokusera på just USA i mitt arbete beror på att USA har varit inblandade i många konflikter under 1900-talet samt under 2000-talet. Vidare är USA en stormakt som har möjlighet att genomföra ett blixtkrig, med hänsyn till landets resurser. Med resurser syftar jag på landets ekonomi, personal, doktriner, materiel, markstridskrafter, flygstridskrafter och sjöstridskrafter. USA har möjlighet att föra krig i både stor och liten skala långt ifrån det egna landet.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

Jag har valt Israel för att det inte är en stormakt men har en väl organiserad, tränad och utrustad krigsmakt och har utkämpat flera krig sedan den moderna staten Israel bildades efter andra världskriget. Vidare har jag valt dessa två länder just för att Israel gränsar till flera stater som är fientligt inställda till Israel medan USA inte har samma läge.

1.5 Tidigare forskning

Det har bedrivits mycket forskning kring blixtkriget. James S Corum har skrivit boken *The Roots Of Blitzkrieg* som beskriver vägen till det som utvecklades till blixtkrigstaktiken/idén. För att spinna vidare på det har Niklas Zetterlings skrivit boken 1939-1941 som då istället beskriver på det blixtkrig Nazityskland bedrev under andra världskriget. Där presenteras det ganska ingående för läsaren hur tyskarnas operationer gick till.

Det är ifrån bland annat Zetterlings bok som jag har fått inspiration till mina fyra jämförelsedimensioner. Dessa fyra presenterar jag i kapitel 3.

Uppsatsen grundar sig i tidigare forskning som har bedrivits inom området för blixtkrig. Den forskningen är av stor betydelse då den utgör teorin i uppsatsen och är nödvändig för att frågeställningarna skall kunna besvaras. Tack vare bland annat den forskning som Niklas Zetterling har bedrivit kan jag reda ut om förutsättningarna för framgångsrikt blixtkrig enligt Nazitysklands modell förändrats.

1.6 Förklaring av begrepp

Kraftsamla – ”Kraftsamling innebär att resurser samlas för att åstadkomma önskad effekt. Dessa resurser kan vara förband och effekt av olika bekämpningssystem som samlas till område, tid eller typ av mål.”⁶

Lokal överlägsenhet – för att nå ett avgörande strävar man efter lokal överlägsenhet, som uppnås genom att man inom valt område skapar överlägsen effekt, som uppnås genom kraftsamling.⁷

⁶ Försvarsmakten (2005) Sid 37.

⁷ Försvarsmakten (2005) Sid 37.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

Manöverkrigföring – innebär att man försöker undvika sin motståndares kraftsamling och istället försöker lokalisera hans svagheter och slår till mot dem. Man tillfogar sin motståndare en rad nederlag med syftet att bryta dennes vilja till att fortsätta strida.⁸

1.7 Disposition

Mitt arbete inleds i kapitel 1 med en inledning där jag presenterar bakgrund. Därefter presenterar jag min problemformulering, frågeställningar, avgränsningar, tidigare forskning och förklaring av begrepp.

Kapitel 2 innehåller metod och material där jag presenterar hur jag har gått tillväga när jag har samlat in min empiriska data samt vilken metod jag har använt när jag har arbetat med den empiriska datan. Vidare beskriver jag i detta kapitlet hur jag går tillväga i min analysdel, där jag gör en jämförandeanalys av två fallstudier på två konflikter som har utspelats sig på 1960- och 2000-talet.

I kapitel 3 presenterar jag min teori, blixtkriget och de fyra jämförelsedimensioner som är kriterier/karaktäristiskt för blixtkrig. Vidare beskriver jag två fall där tyskarna under andra världskriget använde sig av blixtkrig mot sina motståndare.

I kapitel 4 beskriver jag mina två fallstudier som är Sexdagarskriget 1967 och Irakkriget 2003. Jag beskriver dessa två konflikter var för sig för att underlätta läsningen.

I kapitel 5 gör jag min jämförelseanalys där jag lyfter fram likheter och skillnader mellan de två länderna i mina fallstudier, konflikterna och hur de använde sig av blixtkrig.

Kapitel 6 innehåller min diskussion där jag presenterar de slutsatser jag har kommit fram till i mitt arbete.

I kapitel 7 presenteras de källor jag har använt mig av i detta arbete.

⁸ Smedberg (2004) sid 340.

2 Metod och material

2.1 Forskningsdesign

I mitt arbete kommer jag att använda mig av kvalitativ textanalys, med utgångspunkt i tidigare forskning kring blixtkriget. Kvalitativ textanalys innebär intensivt arbete med ett antal olika texter där syftet är att värdera innehållets relevans.⁹ Materialet läses noggrant flera gånger. Detta medför att kvalitativ textanalys ställer krav på ett gott urval av material att undersöka. Metoden medger god möjlighet till reliabilitet.

Några nackdelar med kvalitativ textanalys är att författaren kan se mönster i texten där det egentligen inte finns några eller att man ger några detaljer för stor betydelse. Detta har jag med mig i bakhuvudet när jag arbetar med undersökningsmaterialet.

Efter att ha läst litteraturen har jag jämfört det som två forskare har skrivit, därefter har jag med detta som utgångspunkt tagit fram fyra stycken jämförelsedimensioner som är kriterier/karaktäristiskt för blixtkrig. Dessa är uppdragstaktik, överraskning, kombination av olika vapenslag, markstridskrafter och luftstridskrafter samt rörlighet.

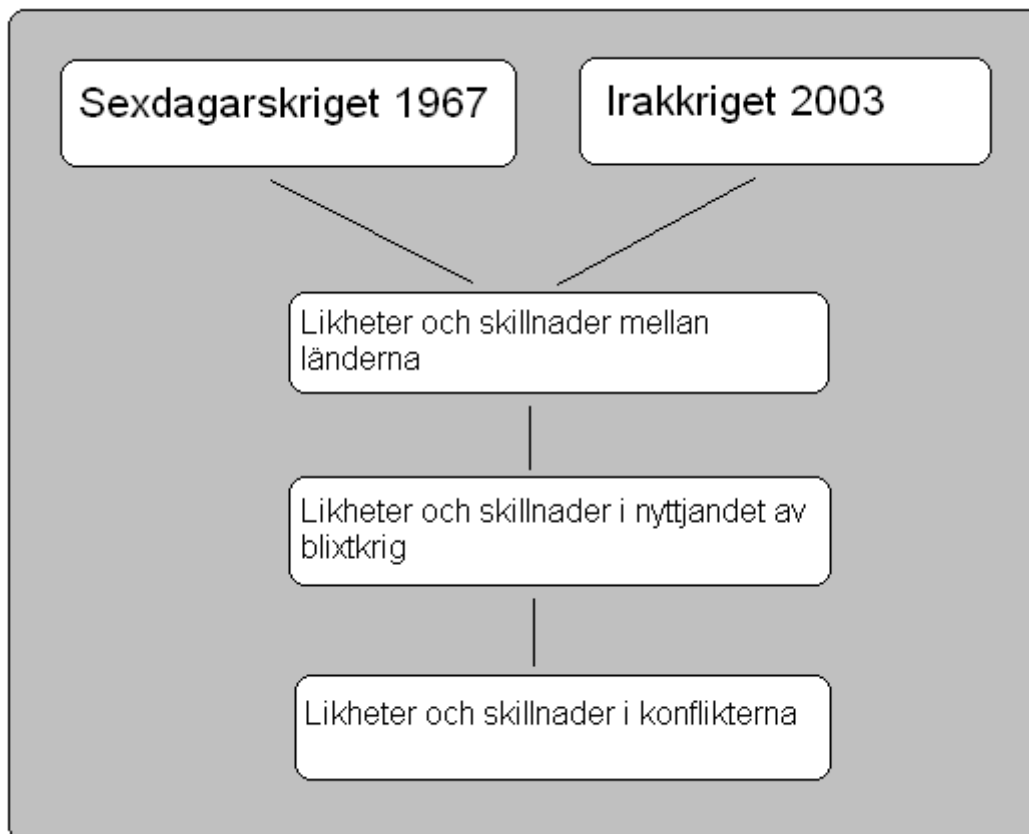
I mina två fallstudier använder jag mig av de fyra jämförelsedimensionerna för att undersöka om de två nationer som jag skriver om i fallstudierna har använt sig av blixtkrig och jag kommer sedan med hjälp av jämförelsedimensionerna lyfta fram och påvisa de två ländernas nyttjande av blixtkrig i min jämförandeanalys. Dessa fyra jämförelsedimensioner presenteras i kapitel 3. Motiveringen till varför just dessa fyra är de kriterier/karaktäristiskt för blixtkrig är för att de väger tyngre än andra faktorer så som t ex luftherravälde. I en konflikt där den försvarande nationens flygvapen är likvärdigt med den anfallande nationen kan luftherravälde uppnås genom bland annat överraskning. Detta kan då ske genom ett blixtanfall med flyg för att slå ut motståndarens flyg innan han hinner få upp plan i luften. Man tar alltså till vara på överraskningsmomentet och skapar sig en fördel gentemot sin motståndare.

Uppdragstaktiken är viktigt för blixtkrig då en officer måste kunna lösa tilldelad uppgift, en högt uppsatt officer i en stab några mil bakom fronten ser inte vad som pågår i striden och hur striden går. Tanken med blixtkrig är att anfallande förband skall bryta igenom motståndarens försvar och vinna terräng och det skall då gå så fort att motståndaren inte hinner reagera och omgruppera sina styrkor. Här kommer rörlighetens betydelse in.

⁹ <http://users.abo.fi/mlagersp/MethodikovningarTextanalys.pdf>

Tyskarna insåg vilken enorm slagkraft man kan få genom att använda sig av markstridskrafter och luftstridskrafter i kombination. Tyskt flyg angrep motståndaren samtidigt som markstridskrafterna anföll med full kraft. De kombinerade även pansar med infanteri. När pansardivisionerna hade brutit igenom motståndarens front fyllde infanteriet på och tog upp striden med motståndarens styrkor för att hindra dessa från att skära av de tyska pansardivisionerna.

I min analysdel kommer jag att göra en jämförandeanalys av mina två fallstudier. Det som jag kommer att titta på är likheter och skillnader mellan länderna, i konflikterna och i användandet av blixtkrig. Jämförandeanalysen kommer att utföras enligt bilden nedan.

2.2 källor/källkritik

Min uppsats behandlar blixtkrig och därför är det material som jag har använt i min uppsats litteratur som är skriven av författare som har bedrivit ganska omfattande forskning inom området för blixtkrig. Insamlingen av empiriska data har skett genom vetenskaplig litteratur. För att kunna säkerställa trovärdighet hos källorna har jag jämfört dem med varandra och kommit fram till att de stämmer överens med vad som faktiskt har skett (det jag tog som exempel här är den litteratur jag har använt mig av när jag har beskrivit blixtkrig).

De få hemsidor jag har använt mig av i mitt arbete är bland annat www.ne.se (nationalencyklopedin), som jag anser är en tillförlitlig källa. På Internet finns enorma mängder information som är vinklad, påhittad, har ett religiöst budskap eller rent av politiskt påverkad. Detta gör det ganska svårt för läsaren att veta vilken information som är pålitlig och korrekt. Informationen på ne.se är skriven av framstående experter och sammanställda av en ämneskunnig redaktion.¹⁰

3 Teori

I detta kapitel presenterar jag min teori, vad blixtkrig är för något och de fyra jämförelsedimensioner som är kriterier/karaktäristiskt för blixtkrig. Jag beskriver också två blixtkrigsoperationer som tyskarna genomförde under andra världskriget, invasionen av Polen 1939 och invasionen mot väst 1940.

3.1 Vad är blixtkrig?

Blixtkrig, tyska *Blitzkrieg*, är snabba militära operationer som främst bygger på överraskning och som går ut på att anfallande styrkor snabbt ska nå slutmålen¹¹

”Termen ‘blixtkrig’ kom allmänt i bruk sedan de tyska arméerna snabbt hade inringat de polska styrkorna i västra Polen i september 1939.”¹²

Blixtkrig kännetecknas av att man med överraskning och genom användandet av militära förband snabbt slår fienden och vinner mark i syfte att hindra motståndaren från att kunna omorganisera sig och slå tillbaka. Vidare skall inte överlägsen teknik eller numerär vara det

¹⁰ <http://www.ne.se/om/privat>

¹¹ <http://www.ne.se/blixtkrig>.
¹² Deighton (1981) sid 129.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

som avgör. Istället skall olika faktorer som ledarskap, utbildning, genomförandeskicklighet, taktik, operationskonst, strategi och doktriner vara orsaken till ett positivt utfall.¹³

I en situation där ena sidan är fullständigt överlägsen rent teknologisk och den andra sidan är underlägsen teknologiskt och det avgörande är teknologin, bör detta inte betraktas som blixkrieg. Dock bör inte blixkrieg uteslutas i en situation där den teknologiska eller numerära balansen är rimlig. Det är snarare hur man väljer att använda de materiella resurserna som avgör om det är blixkrieg eller inte. Alltså är inte resurserna i sig styrande för om det är blixkrieg eller inte.

Två fall av blixkriegsoperationer är de som tyskarna genomförde mot Polen och mot väst (Frankrike, Belgien, Nederländerna). Dessa två fälttåg kommer jag att använda som exempel på blixkrieg senare i detta avsnitt.

3.2 Tyskarnas blixkrieg mot Polen 1939

Några månader innan andra världskriget bröt ut hade Polen och Frankrike liksom Tyskland och Sovjet ingått en hemlig militärpakt. Pakten innebar i stort att om Polen blev invaderat skulle Frankrike påbörja begränsade anfall mot Tyskland som sedan skulle övergå i en fullskalig offensiv. Om fallet istället skulle bli en invasion av Frankrike var Polen bundet av paktens att anfälla Tyskland på samma sätt.¹⁴

Polackerna liksom fransmännen var övertygade om att tillkännagivandet av tysk mobilisering skulle ge dem tillräckligt med tid att förbereda sig för krig. Där misstog de sig ordentligt. Tyskarna hade mobiliserat inför fälttåget mot Polen i hemlighet och även förstärkt sin västra gräns mot Frankrike utan att dra någon uppmärksamhet till sig.

”Klockan 4.45 den 1 september anföll fem tyska arméer i norr, väster och söder. Klockan 6 på morgonen bombades Warszawa utan förvarning.”¹⁵

På morgonen den 1 september 1939 inledde Tyskland sitt fälttåg mot Polen och andra världskriget tog sin början. Tyskarna eftersträvade en snabb seger innan polackerna hann mobilisera sin krigsmakt fullt ut. Risken för ett tvåfrontskrig drev på denna eftersträvan. Vidare var som jag har nämnt tidigare i min text Tysklands förmåga att utkämpa ett längre krig starkt begränsad p.g.a. bristen på naturtillgångar och då i synnerhet den för de nya

¹³ Zetterling (2003) sid 7-8.

¹⁴ Deighton (1981) sid 91.

¹⁵ Deighton (1981), sid 91.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

moderna mekaniserade förbanden livsviktiga oljan. Det bör också tilläggas att även marinen och flygvapnet var väldigt beroende av oljan.

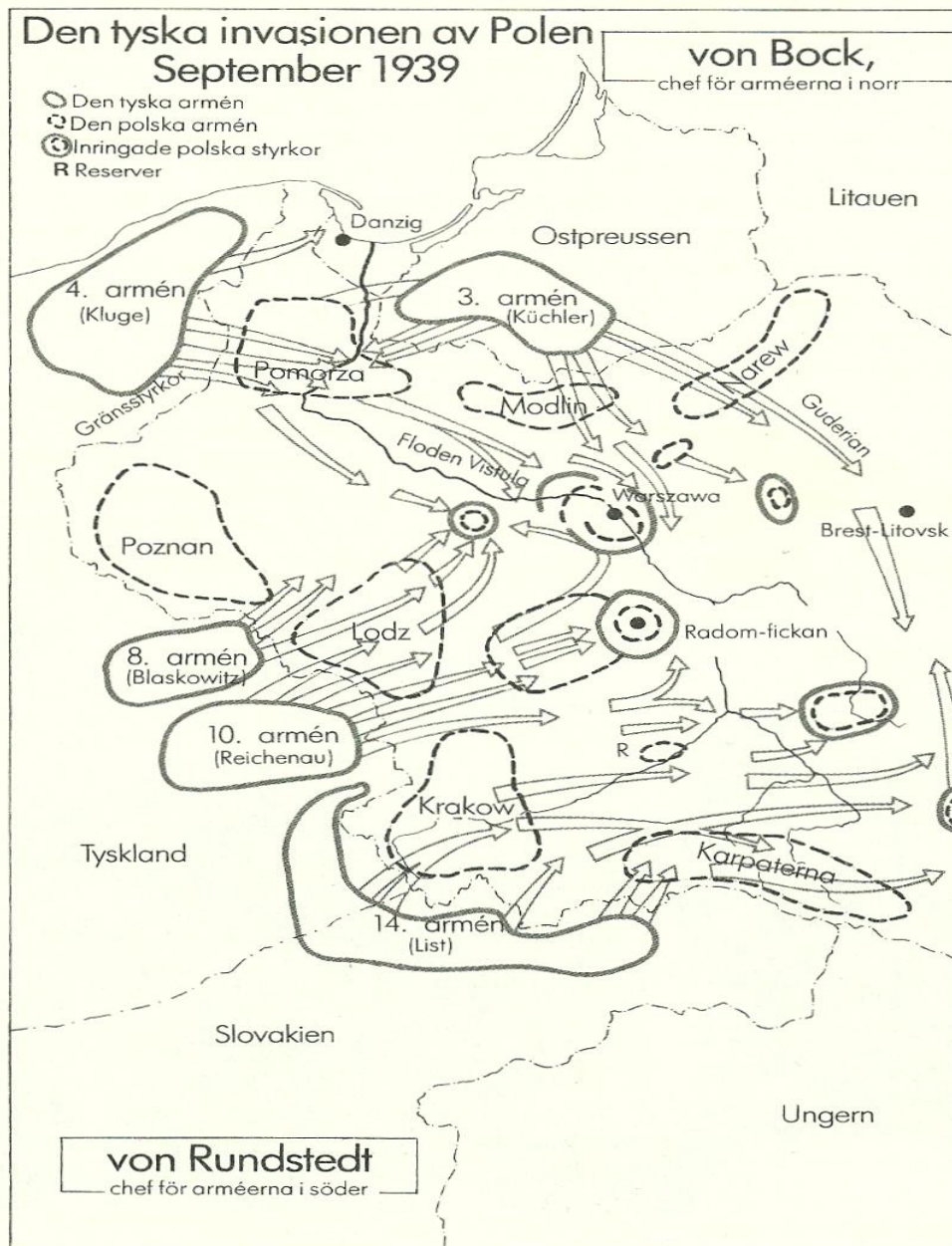
För att åstadkomma en snabb seger i detta fälttåg var målet att slå ut de polska stridskrafterna. Hade de valt att i stället slå ut råvarutillförsel, ekonomi eller industri för att få polackerna på fall hade detta tagit för lång tid och tyskarnas idé om att vinna en snabb seger hade inte fungerat. När de polska stridskrafterna var slagna skulle landet ligga öppet för en tysk ockupation.¹⁶

Luftwaffe slog mer eller mindre ut det polska stridsflygets anläggningar innan planen hann lämna marken. Tack vare detta och det faktum att Luftwaffes plan var modernare och det polska flygvapnet var för svagt för att kunna mäta sig med Luftwaffe, vann tyskarna luftherravälde ganska snabbt över Polen. ”Polen hade bara 435 insatsberedda flygplan, vilket var mindre än en tredjedel av det antal tyskarna satte in mot Polen.”¹⁷ Över hela Polen utsattes befolkningen för det tyska flygvapnets kulspruteeld och bombningar. Därefter följde tyska attacker mot järnvägar och vägar i syfte att förhindra de polska truppers förflyttningar m.m.

Luftwaffe behärskade luften och de tyska divisionerna kunde framrycka utan att behöva oroa sig för angrepp från polskt stridsflyg. De tyska pansardivisionerna slog sig igenom motståndarens infanteri och kavalleri och fortsatte sin framryckning. De framryckte tiotals mil per dygn och krossade de polska reserverna innan de hann samordna ett försvar. Den tyska armén genomförde en slags inringning av de polska förband och rester av de polska divisioner som hade retirerat från fronten. Till slut hade tyskarna lyckats ringa in det som återstod av Polens armé, för att sedan slå ut det som var kvar av deras motståndare.

16 Zetterling (2003) sid 17.

17 Zetterling (2003) sid 19.

Bilden är till för att tydligare visa hur invasionen av Polen såg ut.¹⁸

18 Bilden är tagen från Len Deightons bok, *Blixtkrig*, sid 97.

Bilden av att tyskarna enkelt besegrade polackerna och att den polska armén inte bjöd på något vidare motstånd är falsk enligt följande två personer:

- Niklas Zetterling, författare av boken *Blixtkrig! 1939-1941..*
- Len Deighton, författare av boken *Blixtkrig, från Hitlers uppgång till Dunkerques fall.*

Båda två menar på att polackerna kämpade tappert och gjorde ordentligt motstånd mot de framträngande tyska divisionerna.

3.3 Tyskarnas blixtkrig mot väst 1940

I fälttåget mot Polen hade de tyska järnvägarna varit avgörande för var urlastningsstationerna skulle ligga och blev därför också utgångspunkter för anfallen.

Fälttåget mot väst innebar en del skillnader jämfört med fälttåget mot Polen. De tyska pansarförbanden var över lag ganska utspridda i fälttåget mot Polen, men i detta fälttåg kom tyskarna att kraftsamla sitt pansar i syfte uppnå lokal överlägsenhet och att slå sig igenom de allierades försvar i väst. Därför är detta fälttåg enligt många ett bättre exempel på blixtkrig än det mot Polen.

Det polska försvaret hade varit ganska spritt när den tyska invasionen startade, som en följd av begränsade resurser och en vidsträckt gräns att försvara. I väst var tyskarna tvungna att räkna med ett tätare försvar, då de franska, brittiska, belgiska och nederländska arméerna var numerärt sett starkare än de polska. Förutom detta var den frontlinje som väst skulle försvara kortare än de gränser som Polen behövde skydda. Dessutom var dessa arméer bättre rustade p.g.a. starkare ekonomier. Tyskarnas förberedelser inför detta fälttåg var att fokusera på att stärka stridsförmågan genom intensiv utbildning och övning. Erfarenheter från fälttåget mot Polen togs till vara och utvärderades. I motsatt till tyskarna la de allierade i väst inte speciellt mycket vikt vid övningar. Dessutom ombildades flera tyska lätta divisioner till pansardivisioner.

Tabellen nedan visar rådande styrkeförhållanden i väst den 10 maj 1940.¹⁹

Personal **Kvot**
(armé) **Frankrike Belgien Nederländerna Storbritannien Tyskland (Allierade :**
Tyskland)

Totalt	5 500 000	640 000	400 000	1 600 000	4 200 000	1,9 : 1
Vid västfronten	2 240 000	640 000	400 000	500 000	3 000 000	1,3 : 1

Stridsvagnar **Kvot**
Frankrike Belgien Nederländerna Storbritannien Tyskland (Allierade :
Tyskland)

Totalt	4 111	270	40	?	?	
Vid västfronten	3 254	270	40	640	2 773	1,5 : 1

Stridsflygplan **Kvot**
Frankrike Belgien Nederländerna Storbritannien Tyskland (Allierade :
Tyskland)

Totalt	3097	140	82	1150	3578	1,2 : 1
Vid västfronten	879	118	72	384	2589	1 : 1,8

Den 10 maj 1940 inledde tyskarna sitt fälttåg mot väst och kallade detta ”Gula planen”²⁰ alt ”Fall gul”²¹ och avslutade därmed den period av inaktivitet vid gränsen mellan Tyskland och Frankrike som hade varit rådande sedan de allierade förklarade krig mot Tyskland och dess allierade.

¹⁹ Tabellen är tagen ifrån Niklas Zetterlings bok *Blixtkrig! 1939-1941!* Sid 31.

²⁰ Deighton (1981) sid 211. Deighton och Zetterling benämner operationen olika.

²¹ Zetterling (2008) sid 148. Deighton och Zetterling benämner operationen olika.

I syfte att skapa sig luftherravälde i ett tidigt skede av fälttåget, anföll Luftwaffe i gryningen den 10 maj 1940 flygfält i Nederländerna, Belgien och Frankrike. Därefter släpptes tyska fallskärmsjägare över Nederländerna och Belgien för att säkra viktiga broar. Dessa broar var viktiga för de tyska pansarförbanden.

Tyska stridsvagnar forcerade motståndarens front genom ett chockartat anfall och trängde sedan in på djupet i hjärtat Frankrike. Istället för att ringa in sin motståndare som man hade gjort i Polen, fortsatte tyskarna framåt i syfte att skära av sin motståndares förbindelser och sätta skräck i befolkningen för att kaos skulle uppstå och motståndet dö ut.

Vidare behövde tyskarna framskjutna flygfält i kommande flyganfall mot England, med hänsyn till att de saknade långdistansbombare.²²

All denna aktivitet fångade de allierades uppmärksamhet och fick dem att tro att tyskarnas huvudsakliga anfall skulle komma att ske här. Men i själva verket satte tyskarna in sitt huvudanfall genom Ardennerna in i väst.²³ De tyska skytteförbanden inom infanteriet gjorde ett jättejobb och slog sig igenom fronten. ”Hela striden var ett typiskt exempel på ledning genom uppdragstaktik. Föreskrivna anfallsvägar fanns ej. Kompanierna sökte på egen hand finna ut var motståndet var svagast.”²⁴

I juni sätter tyskarna den ”Röda planen”²⁵ i verket. Den röda planen innebär att de tyska divisionerna omgrupperar och anfaller söderut för att slå de franska styrkor som befinner sig där. Huvudstaden i Frankrike, Paris, ockuperades av tyskarna den 14 juni. Den 17 juni anhöll Frankrike om vapenstillestånd och den 22 juni godtog tyskarnas villkor.

I detta fälttåg lyckas tyskarna snabbt besegra flera både materiellt och styrkemässigt överlägsna motståndare. Det är då främst Frankrike och Storbritannien som har det materiella övertaget. Segern i väst är för både axelmakterna och omvärlden en uppseendeväckande seger.

²² Deighton (1981) sid 223.

²³ Zetterling (2008) sid 150.

²⁴ zetterling (2003) sid 35.

²⁵ Deighton (1981) sid 213.

Detta är då ett tydligt exempel på att det är hur man nyttjar sina resurser än resurserna i sig, som avgör om det är blixtkrig. Fälttåget är också ett bra exempel på hur effektivt det är att kombinera truppslag.

3.4 Fyra jämförelsedimensioner

3.4.1 Uppdragstaktik

”Uppdragstaktiken var således inte bara grundläggande för sättet att leda, både pansardivisioner och förband. Den var också en hörnsten i den miljö som blixtkriget kom att utvecklas i.”²⁶

I stället för att se uppdragstaktik som ett sätt att ge order, bör det ses som en filosofi om hur man bör leda förband i strid.²⁷ Vidare förutsätter uppdragstaktik att officeren måste leda långt fram så att denne personligen kan leda sina soldater och effektivt strida i oklara situationer som kräver snabba beslut. I stället för att försöka kontrollera en oklar situation skall man försöka förändra den. För att en officer skall klara av detta krävs en god utbildning som bidrar till att denne vågar ta egna initiativ.

Uppdragstaktik enligt ovan var något som de allierade styrkorna inte hade. Trenden på den sidan var att man från central ledning styrde mera ner till detaljnivå.

3.4.2 Överraskning

I fälttåget mot Polen anföll tyskarna utan någon egentlig förvarning, vilket innebar att de hade skapat sig fördelar i form av att den polska armén inte hann mobilisera den återstående delen av sina trupper. Överraskning av motståndare kan ske genom en väldigt snabb och plötsligt insatt offensiv med mark- och flygstridskrafter i samverkan.²⁸ Väsentligt är att allt sker så snabbt att motståndaren inte hinner reorganisera sig.

²⁶ Zetterling (2003) sid 80.

²⁷ Zetterling (2003) sid 62-63.

²⁸ Deighton (1981) sid 133.

3.4.3 Kombination av olika vapenslag, markstridskrafter och luftstridskrafter.

Genom god samordning av olika vapenslag och vapensystem lyckades tyskarna effektivt bryta igenom motståndarens front och bringa förvirring hos dennes militära styrkor och civilbefolkning. Detta skedde enligt följande: tyskt flyg bombade motståndaren och slog mot dennes försvarsställningar, flygfält, städer och markförband under förflyttning. Detta medförde ett kaos bland den civila befolkningen som flydde de platser där tyskarna bombade. Detta i sin tur bidrog till att vägar m.m. fylldes av panikslagna civila människor som var i vägen för motståndarens militär på väg till fronten för att hejda de tyska pansar- och infanteridivisioner som slog igenom frontlinjen med en väldig slagkraft. Tyskarna fick också luftherravälde och den psykologiska verkan mot de soldater som fick utstå Luftwaffes bombningar var förödande och bröt deras vilja att strida.

3.4.4 Rörlighet

Tyska pansardivisioner slog igenom motståndarens front och fortsatte att avancera i syfte att skapa kaos hos sin motståndares militära styrkor och den civila befolkningen. Detta ledde i sin tur till att motståndaren inte hade förmåga att omorganisera sig och gå till motanfall. Efter pansardivisionernas genomslag i frontlinjen sattes det tyska infanteriet in för att ta upp striden med motståndaren och då hindra denne från att skära av de tyska pansardivisionerna.

4 Fallstudier - Sexdagarskriget 1967 och Irakkriget 2003

4.1 Sexdagarskriget 1967

Den 14 maj 1948 utropades staten Israel²⁹ efter ett inbördeskrig mellan judar och palestinier. Detta ledde till de arabiska grannländerna anföll Israel, som lyckades stå emot och ett vapenstillestånd slöts under första halvan av 1949.

Sommaren 1956 har Egypten nationaliserat och tagit kontrollen över Suezkanalen. Detta leder till att Israel tillsammans med Frankrike och Storbritannien förbereder sig för ett anfallskrig mot Egypten. Israels mål med anfallskriget är att erövra Sinai och Gazaremsan. I oktober samma år anfaller Israel Sinai med pansar-, fallskärms- och infanteribrigader. Vidare luftlandsätter israelerna en fallskärmsbataljon 50 kilometer öster om Suezkanalen. Samtidigt

²⁹ Sören Wibeck (2009) sid 21.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

anfaller britter och fransmän Port Said vid Suezkanalen. På 100 timmar lyckas israelerna vinna en viktig seger i Sinai.³⁰

1967 börjar spänningen åter igen stiga i Mellanöstern. Israels arabiska grannländer börjar fokusera sina stridskrafter vid gränsen mot Israel. Israelerna bestämmer sig för att agera innan deras motståndare skall slå mot dem. Man hoppas från Israels sida att genom ett överraskande anfall vinna initiativet och således stoppa sina motståndare från att samordna sina anfall. Numerären talar emot israelerna, men de har ganska god kvalitet på både trupp och materiel. Israelerna tar fram en plan som går ut på att man skall inleda kriget med att slå till mot Egypten, som bedöms vara den militärt sett mest betydande nationen bland motståndarna. Planen innebär att man skall inleda med flyganfall mot Egyptens flygstridskrafter på flygfält i Sinai, vid Suezkanalen och flygfält runt huvudstaden Kairo.³¹

Överraskningsmomentet är en väldigt viktig del i israelernas plan för att denna skall lyckas. Tidigt på morgonen den femte juni 1967 genomför israeliskt flyg flera övningsflygningar vilket medför att Egyptens flygvapen skickar upp stridsflygplan för att patrullera luftrummet över Sinai. När de egyptiska planen är färdiga med sina patruller över Sinai på morgonen och går ner för landning, inleder israelerna sitt flyganfall. På morgonen är dessutom de högre officerarna inom det egyptiska flygvapnet fortfarande på väg till jobbet. För att överraska sin motståndare ytterligare flyger israeliskt flyg ut över Medelhavet i västlig riktning under radartäckning för att sedan vända och slå mot de egyptiska flygfälten bakifrån. En mycket noggrann och välarbetad tidtabell tas fram för att de israeliska flygen skall kunna anfalla de egyptiska flygfälten oavbrutet, vilket leder till att motståndarens möjligheter till motåtgärder blir starkt begränsade. Våg efter våg av israeliskt flyg anfaller flygfälten i 80 minuter.³²

De israeliska flygföretagen mot de egyptiska flygfälten blir väldigt framgångsrika och större delen av Egyptens flygvapen slås ut. De egna förlusterna är minimala och jaktflyget har skjutit ner de plan som hade lyckats starta och komma upp i luften för att bekämpa anfallsvågorna av israeliskt flyg. Informationen från den israeliska underrättelsetjänsten har fungerat bra och de israeliska piloterna har slagit ut rätt mål.

³⁰ Smedberg (2004) sid 275.

³¹ Smedberg (2004) sid 276.

³² Smedberg (2004) sid 278.

Förhoppningen om att detta blixtanfall mot Egypten skall avskräcka de övriga arabstaterna som planerar att anfälla Israel visar sig vara felaktig. Jordanien och Syrien svarar på Israels attack mot Egypten med flyganfall mot Israel under förmiddagen. Ett motanfall från israeliskt flyg slår mer eller mindre ut det jordanska flygvapnet. Flygbaser i Syrien och ett fåtal flygbaser i Irak anfalls också.

Israels flygvapen lyckas utnyttja sina flygplan maximalt under de inledande timmarna av kriget tack vare den effektiva tankning och laddning av ammunition som skedde på marken (i Sverige kallar vi detta för klargöring). De israeliska framgångarna i luften medgav luftherravälde under resten av kriget vilket i sin tur bidrog till framgångar för markförbanden.

Israeliska divisioner bryter igenom det egyptiska försvaret vid Sinai och slår sönder de resterande delarna som försöker retirera. De egyptiska markstridskrafterna utsätts också för ständiga flyganfall från det israeliska flyget.

Anfallet i Sinai var planerat av en högre stab. Därefter lägger staben sitt fokus på att fördela flygunderstödet och fastställa gränser åt de divisioner som anfaller. De israeliska divisionerna får nu själva lösa den taktiska planeringen, vilket ger dem möjligheten att bedriva en väldigt rörlig och effektiv manöverkrigföring.

Den israeliska värnpliktiga armén är allmänt mer välutbildad än sina motståndares yrkesarméer. Detta medför att de israeliska soldaterna överlag är duktigare på att använda komplicerade vapensystem. Den högre utbildningen möjliggör också en effektivare samverkan inom och mellan förbanden. De israeliska pansarförbanden är överlägsna motståndarens, tack vare sättet israelerna nyttjar dem på.

4.2 Irakkriget 2003

Irakkriget är en väpnad konflikt mellan Irak och en koalition av stater bestående av främst USA och Storbritannien. Konflikten kallas av koalitionen för *Operation Iraqi Freedom*.

I och med attackerna mot USA den 11 september 2001 förändras den amerikanska säkerhetspolitiken. Detta bidrar till att USA känner en stor misstänksamhet mot Saddam Husseins regim, då landet tidigare har genomfört satsningar på att ta fram massförstörelsevapen. Man misstänker även att regimen i Irak stöttar terrorister och

Kd 642 Niklas Bakkelunn

amerikanerna inser vikten av att eventuella massförstörelsevapen i framtiden inte får hamna hos terroristorganisationer. Den amerikanska regeringen ser därför Irak som ett möjligt mål för en amerikansk attack.

Amerikanerna väljer att sätta in militära styrkor mot Irak när Iraks dåvarande president, Saddam Hussein, vägrar att samarbeta med FN:s inspektörer då de letar efter bevis för att Irak skall ha massförstörelsevapen. Man vill även se till att få bort Saddam Hussein från makten.

Den USA-ledda koalitionen invaderar Irak den 20 mars år 2003. Kriget är inte bara framgångsrikt utan också väldigt kortvarigt. På bara 21 dagar har den irakiska armén besegrats och Saddams styre är över. Officiellt tar kriget slut den 1 maj samma år.³³

Irak ställer upp med en armé på nära 400 000 man, flera tusen stridsvagnar, bepansrade fordon och artilleripjäser. Den styrka som invaderar Irak är hälften så stor.³⁴ Det bör dock påpekas att den irakiska arméns utrustning och materiel var föråldrad och många av deras stridsvagnar och andra fordon var i stort behov av service och reservdelar. Sedan skall det också tilläggas att Iraks 400 000 man starka armé var på papperet. Den egentliga siffran var istället runt 200 000 man.³⁵ Men detta visste inte amerikanerna och deras allierade. Anledningen till att den irakiska armén hade förfallit såhär mycket var p.g.a. dels ekonomiska sanktioner och dels förlusterna i Gulfkriget samt tolv års isolering från utländska vapenleverantörer.³⁶

Två exempel på olika divisioner som amerikanerna använder i kriget är en infanteridivision och en division från marinkåren.

En amerikansk infanteridivision är en mekaniserad division, med ca 270 st Abrams stridsvagnar, artilleri, en stor del infanteri som framrycker uppsatt i en Bradley (motsvarighet till vårt stridsfordon 9040, infanteri/skyttesoldater sitter alltså i fordonet och kan göra avsittning och strida sida vid sida med stridsfordonet) samt en integrerad enhet med Apache helikoptrar (amerikansk attackhelikopter). Divisionen har förmåga att snabbt anpassa sig efter rådande situation. Den kan delas upp i stridsgrupper, en Bradleybataljon och en stridsvagnsbataljon. Artilleriet inom divisionen fördelas till de enheter som har störst behov

³³ Shimko (2010) sid 173.

³⁴ Keegan (2004) sid 2.

³⁵ Keegan (2004) sid 129.

³⁶ Keegan (2004) sid 127.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

av understöd i rådande situation. Attackhelikoptrarna kallas in för att på kort tid kunna understödja en stridande enhet. Vidare kan understöd från flygvapnet eller flottan begäras av divisionen.³⁷

En division inom amerikanska marinkåren är organiserad på ett annat sätt. Det råder en högre grad av integration mellan dess mark- och luftenheter. Deras luftfarkoster flygs av marinkårens egna piloter samt att luftstridskrafterna och divisionen är permanent sammankopplade.

Den 19 mars, en dag innan invasionen startar genomförs strategiska bombningar av amerikanskt flyg mot militärt viktiga mål runt om i Irak och i synnerhet mot huvudstaden, Bagdad. Syftet med dessa bombningar är inte att slå ut civil infrastruktur, utan att slå ut militär infrastruktur, militära byggnader, högt uppsatta officerare som är viktiga för den irakiska militären, viktiga politiker tillhörandes toppskiktet av Saddams regim.³⁸

Den 20 mars 2003 invaderar amerikanska markförband södra Irak. De amerikanska styrkorna framrycker i söder genom den irakiska öknen med skydd från fientliga luftangrepp tack vare det egna flygvapnet, som bidrar till att amerikanerna har luftherravälde över Irak. Luftherraväldet uppnås relativt snabbt. Luft- och markoperationer genomförs samtidigt i syfte att bringa omkull den politiska och militära ledningen i Irak.³⁹

Den irakiska armén har endast ett fåtal förband grupperade i söder som står i vägen för amerikanerna i deras anfallsriktning. Amerikanerna har inga större svårigheter med att slå de irakiska förband som försvarar terräng. Irakiernas motivation till att slåss mot de amerikanska förbanden är låg. I många fall undviker de irakiska soldaterna att slåss och beger sig istället helt enkelt hem. Den amerikanska framryckningen fortsätter mot Bagdad.

Den 3 april anfaller amerikanska styrkor Bagdads flygplats i syfte att få kontroll över flygplatsen. De irakiska soldater som skall försvara flygplatsen hade väntat sig att luftlandsatta styrkor skulle inta flygplatsen, inte en mekaniserad styrka. Hårda strider bryter ut mellan de irakiska och de amerikanska styrkorna. Den fjärde april har amerikanerna tagit kontroll över flygplatsen.

³⁷ Keegan (2004) sid 133.

³⁸ Shimko (2010) sid 153.

³⁹ Smedberg (2004) sid 276.

Nästa steg för de amerikanska styrkorna är att ta sig in i Bagdads centrala delar i syfte att erövra staden och avsluta kriget. Detta skulle ske genom det som amerikanerna kom att kalla ”Thunder Run”, som innebar att en mekaniserad styrka bestående av stridsvagnar och stridsfordon skulle tränga rakt in i staden. Därefter skulle den vika av och framrycka mot flygplatsen där egna förband väntade.⁴⁰ Denna styrka möttes av ett irakiskt försvar som utnyttjade bunkrar och byggnader som skydd. Många irakiska soldater flydde när den tunga amerikanska styrkan trängde fram genom staden, men det var många som var fast beslutna att fortsätta strida. Totalt genomfördes två ”Thunder Runs”, som ledde till att den irakiska huvudstaden föll i amerikanernas händer.

Det är tämligen anmärkningsvärt att det inte finns ett spår av det som brukar följa efter en militär seger i ett krig, en stor mängd krigsfångar, tillfångatagna generaler, högt uppsatta stabsofficerare eller politiker som vill förhandla om fred eller andra uppgörelser.⁴¹

5 Jämförandeanalys av Sexdagarskriget och Irakkriget 2003

5.1 Likheter och skillnader mellan länderna

Israel är en liten nation men är dock starkt militariserad. Israels geografiska läge är inte speciellt gynnsamt då landet befinner sig i en liknande situation som tyskarna gjorde innan andra världskriget bröt ut. De är omringade av stater som är fientligt inställda mot dem vilket medför att de alltid måste vara beredda på att försvara sig. Detta i sin tur bidrar till att israelerna behöver lägga tid och resurser på att öva och hålla igång sin militär. Ett snabbt avgörande är alltså av yttersta vikt för israelerna, precis som det var för tyskarna under andra världskriget.

USA i sin tur är en stormakt eller rent av en supermakt med mycket resurser och naturtillgångar som med en stor krigsmakt har möjlighet att utkämpa krig över hela världen. USA:s geografiska läge är mer gynnsamt. De har en vänligt sinnad granne i norr och i söder har de en granne som inte har några ambitioner på att starta en konflikt med USA. Detta då de inte skulle ha så mycket att sätta emot USA. Dock har USA två stora kuster att ta hänsyn till

⁴⁰ Lacey (2007) sid 206.

⁴¹ Keegan (2004) sid 3.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

vilket medför att de har mycket marina resurser i både Stilla havet och i Atlanten. Liksom Israel lägger USA ner stora resurser på sin militär.

5.2 Likheter och skillnader i konflikterna

I Sexdagarskriget är Israel numerärt underlägsna medan deras materiel är likvärdig och till och med något bättre anpassad än motståndarnas. Dock är skillnaden ganska liten.

När det gäller personal är Israels värnpliktiga soldater något bättre utbildade än vad motståndarnas yrkessoldater är. Vidare har de också hög motivation, p.g.a. sitt strategiska läge, till att strida och är samövade. Araberna har ingen dålig motivation till att vilja strida. De blev mer tagna på sängen och det gick för fort för dem.

”Omedelbart efter tyskarnas kapitulation 1945 undersökte den amerikanska arméledningen orsaken till att tyskarna under hela kriget i alla slag tillfogade sina motståndare större förluster än vad de själva led – också ett mått på professionalism. Det visade sig att den enkla förklaringen till tyskarnas överlägsenhet var deras utbildning.”⁴²

Att utbildningen av militär personal håller en hög standard är av yttersta vikt då officerare och soldater med hjälp av bland annat uppdragstaktik kan lösa tilldelad uppgift och nå uppsatta mål. I strid måste officerare och soldater veta hur de skall agera.

På papperet är materielen är ganska likvärdig motståndarens. Mycket av israelernas materiel är från andra världskriget, det vill säga att den är föråldrad. Dock har israelerna uppgraderat, modifierat och anpassat sin utrustning och materiel efter rådande förhållanden. Med rådande förhållanden syftar jag på de förutsättningar som gällde i deras geografiska område.

Israelerna har stora fördelar gentemot sina motståndare när det gäller underrättelser. De får in underrättelser i ett tidigt skede om att grannländerna förbereder sig på att anfalla och tar till vara på tillfället att kunna slå till först. Israelerna är tvungna att ta till vara på möjligheter till överraskning för att vinna initiativet i kriget.

⁴² Smedberg (1994) Sid 229.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

USA bedriver krig långt hemifrån och är tvungna att få ett snabbt avgörande av logistiska skäl. Det är inte ekonomiskt att föra ett utdraget krig långt hemifrån, det tär ordentligt på resurserna. I USA vill man dessutom undvika att få politiska problem på hemmafronten. En hemmaopinion i ett demokratiskt land som gör helt om gällande det krig man för kan resultera en politisk katastrof.

Den irakiska armén är stor till antalet men deras utrustning och materiel var föråldrad och dåligt underhållen. Den amerikanska utrustningen och materielen är ny och modern. Den amerikanska utrustningen är alltså överlägsen den irakiska. Amerikanerna utnyttjar det man är mest överlägsen på, flyg.

Motivationen hos de irakiska soldaterna är låg. Den störs också av de tidiga amerikanska flyganfallen mot militär infrastruktur, som innebär att sambandet inom den irakiska armén blir kraftigt försämrat och de uppträder inte längre som en armé.

Irak vet att amerikanerna är på väg att invadera. Men i huvudstaden blir de överraskade av amerikanernas ”Thunder Run”.

5.3 Likheter och skillnader i nyttjandet av blixtkrig

Israels användande av blixtkrig påminner i högre grad om det blixtkrig som tyskarna bedrev under andra världskriget. I Sexdagarskriget fick de israeliska divisionerna själva lösa den taktiska planeringen medan de högre staberna endast delade ut flygunderstöd och satte ut gränser för de anfallande divisionerna. Detta är då ett lysande exempel på uppdragstaktik, som medgav att israelerna kunde bedriva en väldigt rörlig manöverkrigföring mot egyptierna i Sinai. Israelerna tog också tillfället i akt att överraska sina motståndare med sina flyganfall mot flygbaserna i Egypten.

I Kriget använde sig israelerna av kombinerade vapenslag, infanteri och pansar samt att luft- och markstridskrafter användes i kombination. Detta bidrog och medförde till den övertygande seger som israelerna de facto vann.

Kd 642 Niklas Bakkelunn

USA använde sig till viss del av blixtkrig. Dock tog de inte till vara på att överraska sin motståndare, förutom när de trängde in med pansar i Bagdad. Irak visste att USA tänkte invadera och när de tänkte invadera. Det bör dock tilläggas att amerikanerna startade med flygbombningar lite tidigare, vilket bidrog till viss chockverkan mot irakierna. Vid det tillfället sattes inga markförband in och således drog de inte nytta av de överraskande flyganfallen. Däremot när invasionen började och markförband anföll in i Irak användes olika vapenslag i kombination. Ett bra exempel på detta är att de lät underställa attackhelikoptrar till en infanteridivision.

6 Diskussion och slutsatser

Problemformuleringen.

Den militärteknologiska utvecklingen efter andra världskriget har varit betydande.

Har förutsättningarna för framgångsrikt blixtkrig enligt Nazitysklands modell förändrats?

Finns det några skillnader mellan små och stora nationers förutsättningar för framgångsrikt blixtkrig?

Syftet och frågeställningarna

I andra världskriget uppnådde tyskarna stora framgångar i början av kriget tack vare att de använde sig av blixtkrig. Efter andra världskriget kan man fundera kring om blixtkrig fortfarande är genomförbart och vilka förutsättningar som krävs för detta. Syftet med mitt arbete är att granska de viktigaste förutsättningarna för blixtkrig efter andra världskriget.

För att uppnå syftet med mitt arbete kommer följande två frågor att besvaras:

3. Vilka förutsättningar verkar ha varit viktiga för blixtkrig efter andra världskriget?
4. Vilka skillnader finns mellan stora och små länders utövande av blixtkrig?

Kd 642 Niklas Bakkelunn

Efter att ha genomfört min jämförandeanalys på mina två fallstudier kommer jag fram till att sexdagarskriget 1967 är ett lysande exempel på att det är möjligt för en liten nation med begränsade resurser i form av manskap och materiel att bedriva blixtkrig. Detta med hänsyn till att israelerna nyttjade sig av överraskning i form av flyganfallen mot de egyptiska flygbaserna som fick förödande effekter för det egyptiska flygvapnet. Detta ledde till att de egyptiska markförbanden inte hade skydd från luften av eget flyg och anfölls av det israeliska flyget.

Den israeliska militären hade anammat uppdragstaktik och det fungerade bra när de högre israeliska staberna lät armédivisionerna själva lösa ut den taktiska planeringen.

Tack vare sina pansardivisioner kunde israelerna framrycka snabbt till sina anfallsmål och de mekaniserade förbanden bidrog till att striden blev rörlig. I och med kombination mellan olika vapen- och truppslag kunde israelerna bryta igenom det egyptiska försvaret vid Sinai.

Det jag kommer fram till gällande Irakkriget 2003 är att det egentligen inte var något blixtkrig. För det första hade amerikanerna egentligen inget att slå mot. Om man då jämför med israelerna som mötte större egyptiska förband. Amerikanerna stötte aldrig på en större mekaniserad styrka som kunde mäta sig med deras och faktiskt ville strida. Iraks krigsmakt lyckades inte med detta. Anledningarna till detta är som jag har nämnt i fallstudien om Irakkriget att deras materiel var föråldrad och dåligt underhållen, som ett resultat av den tolvåriga isoleringen från utländska vapenleverantörer. Med andra ord var amerikanerna överlägsna i fråga om materiel. Även om det inte är resurserna som styr om det är blixtkrig utan hur man använder dem, är den materiella skillnaden i det här fallet värd att påpeka. Det finns dock influenser av blixtkrig i amerikanernas sätt att föra det kriget på. De kombinerade vapen- och truppslag för att uppnå en högre verkan på sin motståndare.

För att kunna utnyttja sin materiella överlägsenhet krävs det att förbanden är väl utbildade och samövade, annars når man ingen framgång, vilket visade sig för de allierade i väst under andra världskriget. Vidare är det väldigt viktigt att öva och anpassa sin materiel efter rådande situation i tid, vilket tyskarna gjorde i fälttåget mot väst och israelerna anpassade sin materiel efter rådande situation över tiden, då de hela tiden måste vara förberedda på att försvara sig. Israelerna kommer inte heller att ha möjlighet att invadera fler länder än de som gränsar mot dem. Israel inte har tillräckligt med resurser i form av personal och ekonomi för att kunna bygga upp en sådan krigsmakt, vilket innebär att de inte kan slåss mot sina grannländer samtidigt som de skall slåss mot en avlägsen fiende. Dock kan de genomföra flyganfall som

Kd 642 Niklas Bakkelunn

begränsas av planens räckvidd. Men att sätta in en större mängd marktrupper i form av en invasionsstyrka är uteslutet.

De skillnader som står att finna mellan stora och små länders utövande av blixtkrig är att i konflikter som uppvisar samma strategiska scenario likt Tysklands har blixtkrig nyttjats framgångsrikt, medan större nationer med överlägsna resurser tycks nyttja en kombination av blixtkrig och utnöttningskrig, som bygger på att man på kort tid nöter ned motståndaren. Man har alltså inte använt samma överraskningstaktik som tyskarna gjorde. Stora nationer tycks slå mot viktiga strategiska centra och sedan bara ”rulla på”.

Blixtkrig är möjligt i dagens situation. De förutsättningar som krävs är ett bra underrättelse underlag om motståndaren, underrättelser om geografiska möjligheter och begränsningar i form av hur geografin påverkar den kommande verksamheten. Det jag syftar på här är militär verksamhet i form av strid, truppförflyttningar m.m. Det krävs en välorganiserad, väl övad och samövad militär för att klara av att genomföra blixtkrig. Militära enheter som inte klarar av att använda sig av exempelvis manövertaktik och leta efter motståndarens svaga punkt för att slå igenom dennes försvar är enligt mig inte heller dugliga att sättas in i anfallsstrid. Uppdragstaktiken är lika viktig nu som då. Officerare (chefer) måste kunna tilldela uppgifter och resurser till underordnade chefer och lita på att dessa löser uppgiften. Högt uppsatta officerare som inte befinner sig i stridslinjen bör inte leda de enheter som de facto befinner sig i strid och försöker lösa tilldelad uppgift. Chefen på plats måste lösa det, han eller hon är den som har koll på situationen.

Det krävs också en central beslutsamhet från stab/ledning, samt politiker att satsa allt på kort tid.

Det är alltid eftersträvansvärt att få ett snabbt avgörande i krig för den som invaderar. Vilket gör att blixtkrig i allra högsta grad är aktuellt idag. Dock med vissa förändringar, till exempel undviker man att genomföra flyganfall mot civila. I de två konflikter som jag beskriver i mina fallstudier genomförs inga bombningar mot civila mål med syftet att skapa panik bland civilbefolkningen för att uppnå ett kaos på vägarna som i sin tur hindrar motståndarens militär från att effektivt utnyttja vägnätet för truppförflyttningar till fronten m.m.

Förutsättningarna för framgångsrikt blixtkrig har alltså inte förändrats speciellt mycket.

Däremot måste man idag ta hänsyn till olika faktorer som tyskarna under andra världskriget inte behövde. Idag finns organisationer som FN och NATO som har möjlighet att gå in militärt för att hindra en nation från att invadera sina grannländer eller icke angränsade länder för den delen. Dock gör de inte alltid det. Anledningen till detta är politik, ta FN som exempel där de länder som sitter i säkerhetsrådet har rätt att lägga sitt veto mot att ingripa militärt. NF (Nationernas Förbund) var en föregångare till FN kan man säga och fanns innan andra världskriget bröt ut. De misslyckades helt med att hålla fred i Europa, vilket de försökte göra med hjälp av politiska lösningar.

En annan faktor är flödet av information. Idag är det svårare att bedriva en effektiv propaganda för att erhålla stöd av folket i en diktatur, detta i och med media och Internet. Dock måste det här tilläggas att varken Israel eller USA är diktaturer och var det inte heller då konflikterna (Sextdagarskriget och Irakkriget) ägde rum. Men det är inte bara en diktator använder sig av propaganda eller vinklad information, det sker även i demokratier runt om i världen. Alla regeringar sänder ut information till folket för egen vinning.

En tredje faktor är ekonomi. Handelsblockader brukar vara ett effektivt sätt att straffa eller visa för en nation som invaderar en annan nation att omvärlden inte tolererar invasionen. Detta argument blir dock lite svagt då det inte är genomförbart att införa handelsblockader mot supermakter som har enorma resurser, en jätte stor krigsmakt, kärnvapen m.m. Det ligger också i många andra mindre nationers intresse att hålla sig väl med supermakter för att erhålla bland annat militärt skydd.

Efter att ha analyserat det blixtkrig som Nazityskland bedrev under andra världskriget, israelernas blixtkrig under Sextdagarskriget och de influenser av blixtkrig jag kunde upptäcka i amerikanernas krigföring under Irakkriget 2003 kommer jag fram till att utrustning och materiel inte är avgörande, men de spelar en stor roll. Utan snarare utbildning, motivation och samövade förband är viktigare. Dessa är alltså de viktigaste förutsättningarna för ett framgångsrikt blixtkrig efter andra världskriget.

Förutsättningarna för framgångsrikt blixtkrig enligt Nazitysklands modell har alltså egentligen inte förändrats men det finns andra faktorer att ta hänsyn till och vi lever i annan tid, där globaliseringen för länder närmare varandra, allianser och unioner bildas för att förhindra krig och öka säkerheten i världen.

7 Käll- och litteraturförteckning

Litteratur

Deighton, Len (1981) *Blixtkrig. Från Hitlers uppgång till Dunkerques fall*. Värnamo, Bokförlaget Atlantis.

Försvarsmakten (2005) *Doktrin för markoperationer*. Värnamo, Fälth & Hässler.

Keegan, John (2004) *The Iraq War*. London, Hutchinson.

Lacey, Jim (2007) *Take Down. The 3rd Infantry Division's Twenty-One Day Assault On Baghdad*. Annapolis, Naval Institute Press.

Shimko, Keith L (2010) *The Iraq Wars and America's Military Revolution*. New York, Cambridge University Press.

Smedberg, Marco (2004) *Krigföring. Från Austerlitz Till Bagdad*. Stockholm, Elanders Gotab.

Smedberg, Marco (1994) *Om Stridens Grunder. Från Waterloo till kryssningsrobotar*. Stockholm, Page One.

Wibeck, Sören (2009) *Ett Land Två Folk: Israel – Palestinakonfliktens historia*. Lund, Historiska Media.

Zetterling, Niklas (2003) *Blixtkrig*. Stockholm. Försvarshögskolan, Krigsvetenskapliga Institutionen,

Zetterling, Niklas, (2008) *Blixtkrig! 1939-1941*. Stockholm, Prisma

Internet

[http:// www.ne.se/blixtkrig](http://www.ne.se/blixtkrig) (2012-04-02)

<http://users.abo.fi/mlagersp/MethodikovningarTextanalys.pdf> (2012-04-12)